

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๑๘๗
วันจันทร์ ที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนิติ์ สืบเสณี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปรกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวราห์ แห่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
-----------------	------------------------------------

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเชษฐา โทณะวนิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด
๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์
๓. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง	ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง
๒. นางสาวคณินิจ แซ่เฮง	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๓. นางรัชนี รุจิขจรเดช	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๘๖ วันศุกร์ ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

การดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ขอให้คณะกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แจ้งผลการพิจารณาในประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ให้ที่ประชุมรับทราบ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการได้พิจารณาประเด็นคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญซึ่งมีเนื้อหาบางส่วนใช้คำว่า “สมาชิกรัฐสภา” โดยมีอนุกรรมการส่วนหนึ่งเห็นว่า คำว่า “สมาชิกรัฐสภา” ให้ความหมายที่ทำให้เข้าใจได้ว่าหมายถึงผู้ใด แต่อนุกรรมการอีกส่วนหนึ่งเห็นว่า

ร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติไม่ได้ใช้คำว่า “สมาชิกรัฐสภา” คณะอนุกรรมการจึงยังไม่มีข้อสรุปในประเด็นดังกล่าว

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม กล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะมีการประชุมเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ใช้คำว่า “สมาชิกรัฐสภา” นอกจากนี้ มีข้อสังเกตว่าเนื้อหาของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญบางส่วนใช้คำว่า “สมาชิกของรัฐสภา” ด้วย

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า มาตรา ๗๙ ของร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติ กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งหมายความว่า รัฐสภาประกอบด้วยองค์กรมิใช่ตัวบุคคล ส่วนคำว่า “สมาชิกรัฐสภา” ก็ไม่ปรากฏอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญ โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเป็นเพียงสมาชิกของแต่ละสภาเท่านั้นจึงมิใช่สมาชิกของรัฐสภา เมื่อเนื้อหาของบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้ใช้คำว่า “สมาชิกรัฐสภา” แล้ว หากแก้ไขเนื้อหาในบทเฉพาะกาล โดยใช้คำว่า “สมาชิกรัฐสภา” จะไม่เหมาะสม สำหรับแนวทางในการแก้ไขมาตรา ๒๗๒ ของร่างรัฐธรรมนูญแบ่งออกเป็นสามแนวทาง คือ แนวทางที่หนึ่ง ใช้คำว่า “สมาชิกรัฐสภา” ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ แต่อาจเกิดปัญหาในการตีความว่าจะต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ร่วมกันเพื่อขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อ แนวทางที่สอง กำหนดให้ชัดเจนว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายเดียวหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาารวมกันมีสิทธิขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้ และแนวทางที่สาม ใช้คำว่า “สมาชิกของรัฐสภา” แทน ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดคำใหม่และหมายถึงสมาชิกของแต่ละสภา แต่อาจเกิดปัญหาเช่นเดียวกับแนวทางที่หนึ่ง นอกจากนี้ คณะกรรมการควรคำนึงถึงปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ลาออกจากตำแหน่ง ซึ่งอาจกระทบต่อกระบวนการขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อด้วย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม กล่าวว่า คณะกรรมการสามารถแก้ไขมาตรา ๒๗๒ ตามแนวทางที่สองซึ่งจะทำให้มีความชัดเจนว่าผู้ใดมีสิทธิขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้ เมื่อร่างรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้แล้ว หากมีผู้ร้องเรียนในประเด็นดังกล่าวควรให้เป็นหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยต่อไป

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คำว่า “สมาชิกรัฐสภา” เคยถูกกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ส่วนการใช้คำว่า “สมาชิกของรัฐสภา” จะต้องมีคำอธิบายให้ชัดเจนว่าหมายถึงสมาชิกของสภาใด นอกจากนี้ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการได้มีการพิจารณาว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติมีเจตนารมณ์ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยื่นขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้ ดังนั้น เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาารวมกันจำนวน ๓๗๕ เสียง ก็ควรมีอำนาจในการขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมคณะอนุกรรมการยังมีข้อสงสัยว่าสมาชิกวุฒิสภาฝ่ายเดียวจะสามารถขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้หรือไม่

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- คำว่า “สมาชิกของรัฐสภา” จะถูกนำไปใช้เฉพาะในการประชุมร่วมของรัฐสภาเท่านั้น แต่การใช้คำว่า “สมาชิกของรัฐสภา” อาจทำให้เกิดปัญหาว่าจะต้องมีสมาชิกของแต่ละสภาร่วมกันยื่นขอยกเว้นการ

เสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อหรือไม่ นอกจากนี้ ควรคำนึงถึงกระบวนการในการขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อซึ่งอาจทำให้มีนายกรัฐมนตรีที่ดำรงตำแหน่งเกินกว่าห้าปีได้ อีกทั้งมีข้อสังเกตว่าการให้สมาชิกวุฒิสภาสมาสามารถขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่ออาจไม่เป็นไปตามหลักการของร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติ

- คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญใช้คำว่า “สมาชิกของรัฐสภา” เพื่อให้สมาชิกของแต่ละสภาสามารถขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้ โดยให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้ ซึ่งการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญนั้นควรทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวกระทำได้ง่ายขึ้น

- ควรกำหนดให้ชัดเจนว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายเดียวหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภารวมกัน มีสิทธิขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจไม่ตรงกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

- หากมีผู้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญไม่ตรงกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญแล้ว จะมีผลกระทบต่อกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญอย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม กล่าวว่า คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่ให้สมาชิกวุฒิสภาสมาสามารถเข้าชื่อขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้นั้น เพื่อให้กระบวนการในการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้มีความชัดเจนมากขึ้น แต่เนื้อหาของคำวินิจฉัยอาจนำไปสู่ปัญหาในการตีความที่แตกต่างกัน ซึ่งเนื้อหาของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้มีลักษณะบังคับให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญให้ตรงตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงสามารถแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญได้

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ในการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญในขั้นตอนสุดท้ายก่อนส่งให้กับนายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย นอกจากนี้ ที่ประชุมควรพิจารณาเรื่องคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขถ้อยคำในคำปรารภให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งเห็นว่าเนื้อหาของคำปรารภนั้นไม่จำเป็นต้องแจกแจงรายละเอียดและขั้นตอนในการส่งร่างรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมเป็นการชอบด้วยผลการออกเสียงประชามติหรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม กล่าวว่า สามารถปรับแก้ถ้อยคำในคำปรารภโดยระบุขั้นตอนว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญสอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญแล้ว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย จึงควรระบุไว้ในคำปรารภด้วย

- เนื้อหาของคำปรารภเดิมมีถ้อยคำที่สมบูรณ์อยู่แล้ว จึงไม่ควรระบุถึงกระบวนการในการส่งร่างรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา

- สามารถกำหนดเนื้อหาในคำปรารภได้ว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมเป็นการชอบด้วยผลการออกเสียงประชามติหรือไม่ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมี

คำวินิจฉัยแล้ว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้ปรับปรุงแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

จากนั้น นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานกรรมการ เข้าปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม และสอบถามที่ประชุมว่าได้หารือกันในเรื่องใด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ รายงานว่า ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำลังพิจารณาประเด็นคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญว่า หากใช้คำอื่นแทนคำว่า “สมาชิกรัฐสภา” แล้วจะเป็นการสอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่ นอกจากนี้ ที่ประชุมยังพิจารณาว่า สมาชิกวุฒิสภาฝ่ายเดียวจะสามารถขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากใช้คำว่า “สมาชิกรัฐสภา” อาจทำให้เกิดการตีความได้ว่าจะต้องมีสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันเพื่อขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อ และสมาชิกวุฒิสภาจะต้องรวมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนจึงจะขอยกเว้นไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้ ซึ่งในการแก้ไขมาตรา ๒๗๒ นั้น ควรต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าผู้ใดมีสิทธิขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อได้ อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมควรพิจารณาปรับปรุงถ้อยคำในคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญ โดยเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

คำปรารภ

“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนฤพดินทรสยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่านายกรัฐมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลว่า นับแต่สมเด็จพระบรมปิณฑิราธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา การปกครองของประเทศไทยได้ดำรงเจตนารมณ์ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต่อเนื่องมาโดยตลอด แม้ได้มีการยกเลิก แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศใช้รัฐธรรมนูญเพื่อจัดระเบียบการปกครองให้เหมาะสมหลายครั้ง แต่การปกครองก็มิได้มีเสถียรภาพหรือราบรื่นเรียบร้อยเพราะยังคงประสบปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ บางครั้งเป็นวิกฤติทางรัฐธรรมนูญที่หาทางออกไม่ได้ เหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มีผู้ไม่นำพาหรือไม่นับถือยำเกรงกฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ทุจริตฉ้อฉลหรือบิดเบือนอำนาจ หรือขาดความตระหนักสำนึกรับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชน จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผล ซึ่งจำเป็นต้องป้องกันและแก้ไขด้วยการปฏิรูปการศึกษาและการบังคับใช้กฎหมาย และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมและจริยธรรม แต่เหตุอีกส่วนหนึ่งเกิดจากกฎเกณฑ์การเมืองการปกครองที่ยังไม่เหมาะสมแก่สภาพการณ์บ้านเมืองและกาลสมัย ให้ความสำคัญแก่รูปแบบและวิธีการยิ่งกว่าหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยหรือไม่อาจนำกฎเกณฑ์ที่มีอยู่มาใช้แก้พฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ในยามวิกฤติที่มีรูปแบบ และวิธีการแตกต่างไปจากเดิมให้ได้ผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ จึงได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นหลักในการปกครอง และเป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น โดยได้กำหนดกลไกเพื่อจัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ด้วยการจัดโครงสร้างของหน้าที่และอำนาจขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ และสัมพันธ์ภาพระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารให้

เหมาะสม การให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุจริต เทียบธรรมและมีส่วนในการป้องกันหรือแก้ไขวิกฤติของประเทศตามความจำเป็นและความเหมาะสม การรับรอง ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยให้ชัดเจนและครอบคลุมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยถือว่าการมีสิทธิเสรีภาพเป็นหลัก การจำกัดตัดสิทธิเสรีภาพเป็นข้อยกเว้น แต่การใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เพื่อคุ้มครองส่วนรวม การกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชนเช่นเดียวกับการให้ประชาชนมีหน้าที่ต่อรัฐ การวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และขจัด การทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ และการกำหนดมาตรการป้องกันและบริหารจัดการวิกฤติการณ์ของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนได้กำหนดกลไกอื่น ๆ ตามแนวทางที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ระบุไว้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศตามแนวนโยบายแห่งรัฐและยุทธศาสตร์ชาติซึ่งผู้เข้ามาบริหารประเทศแต่ละคณะจะได้กำหนดนโยบายและวิธีดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป ทั้งยังสร้างกลไกในการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นอย่างร่วมมือร่วมใจกัน รวมตลอดทั้งการลดเงื่อนไขความขัดแย้งเพื่อให้ประเทศมีความสงบสุขบนพื้นฐานของความรู้รักสามัคคีปรองดอง การจะดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ให้ลุล่วงไปได้จำต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนทุกภาคส่วนกับหน่วยงานทั้งหลายของรัฐตามแนวทางประชาธิปไตยภายใต้กฎเกณฑ์ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีการปกครองที่เหมาะสมกับสถานการณ์และลักษณะสังคมไทย หลักความสุจริต หลักสิทธิมนุษยชน และหลักธรรมาภิบาล อันจะทำให้สามารถขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอนจนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในการดำเนินการดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้สร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในหลักการและเหตุผลของบทบัญญัติต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงร่างรัฐธรรมนูญและความหมายโดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญด้วยการเสนอแนะข้อควรแก้ไขเพิ่มเติม เมื่อการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ ก็ได้เผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญโดยสรุปในลักษณะที่ประชาชนสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญได้โดยสะดวกและเป็นการทั่วไป และจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพื่อให้ความเห็นชอบแก่ร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ในการนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเสนอประเด็นเพิ่มเติมอีกประเด็นหนึ่งเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันด้วย การออกเสียงลงประชามติปรากฏผลว่าประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงลงประชามติโดยคะแนนเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงลงประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นเพิ่มเติมดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงลงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมนั้น และส่งร่างรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว นายกรัฐมนตรีจึงนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป ทรงพระราชดำริว่าสมควรพระราชทานพระบรมราชานุมัติตามมติของมหาชน

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทย จงมีความสมัครสมานเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะปฏิบัติตามและพิทักษ์รักษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อธำรงคงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยและอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย และนำมาซึ่งความผาสุกสิริสวัสดิ์พิพัฒน์ชัยมงคล อเนกศุภผลสกลเกียรติยศสถาพรแก่อาณาประชาราษฎร์ทั่วสยามรัฐสีมา สมดังพระบรมราชปณิธานปรารถนาทุกประการ เทอญ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ฝ่ายที่คัดค้านร่างรัฐธรรมนูญวิจารณ์ว่าร่างรัฐธรรมนูญไม่ยึดโยงกับประชาชน ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมกับร่างรัฐธรรมนูญเท่าที่ควร ดังนั้น คำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญ ความว่า “...และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระัตถะของร่างรัฐธรรมนูญ...” ควรแก้ไขเป็นความว่า “...และให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระัตถะของร่างรัฐธรรมนูญ...”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “...และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระัตถะของร่างรัฐธรรมนูญ...” หมายความว่าให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ทั้งนี้ ความว่า “ทุกภาคส่วน” มักใช้สำหรับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ที่แยกประชาชนออกเป็นภาคส่วน

ทั้งนี้ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภเป็นดังนี้ “...ในการนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเสนอประเด็นเพิ่มเติมอีกประเด็นหนึ่งเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันด้วย การออกเสียงลงประชามติปรากฏผลว่า ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงลงประชามติโดยคะแนนเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงลงประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นเพิ่มเติมดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงลงประชามติในประเด็นเพิ่มเติม และได้ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าเป็นการชอบด้วยผลการออกเสียงลงประชามติแล้วหรือไม่ ซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมข้อความบางส่วนและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการแก้ไขตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว **ทั้งนี้ แสวงหาวิธีร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องรัฐธรรมนูญปีสองพันห้าร้อยเจ็ดสิบสอง พุทธศักราช ๒๕๕๗**”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการแก้ไขตามที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวข้องในมาตรา ๒๗๒ ให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ดังนั้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภให้ชัดเจน

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำปรารภได้กำหนดชัดเจนแล้วว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมข้อความบางส่วนในร่างรัฐธรรมนูญตามที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติในคำปรารภว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญประเด็นใดบ้าง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ๒๕๕๗ ใช้คำว่า “การออกเสียงประชามติ” ไม่ใช่ “การออกเสียงลงประชามติ” อย่างไรก็ตาม ร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านความเห็นชอบจากประชาชนในการออกเสียงประชามติ ยังใช้ถ้อยคำว่า “การออกเสียงลงประชามติ” ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจึงไม่ได้ตัดถ้อยคำดังกล่าวออกไป

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ประชาชนออกเสียงประชามติในคำปรารภใช้ถ้อยคำว่า “การออกเสียงลงประชามติปรากฏผลว่า..” ดังนั้น เมื่อประชาชนให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแล้ว จึงไม่อาจตัดข้อความดังกล่าวได้

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญปรับแก้ถ้อยคำในคำปรารภให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ดังนั้น จึงสามารถแก้ไขความว่า “การออกเสียงลงประชามติ” เป็นความว่า “การออกเสียงประชามติ” ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ๒๕๕๗ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ในมาตรา ๓๙/๑ ถ้อยคำส่วนใหญ่ใช้ความว่า “การออกเสียงประชามติ” เว้นแต่ในวรรคสิบที่บัญญัติว่า “...ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับผลการลงประชามติ”

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “ผลการลงประชามติ” ถูกต้องแล้ว แต่คำว่า “การออกเสียงลงประชามติ” ควรแก้ไขเป็น “การออกเสียงประชามติ” ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ๒๕๕๗ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับผลการลงประชามติ ดังนั้น จึงสามารถปรับแก้ถ้อยคำในคำปรารภได้ และสอบถามว่า ในคำปรารภจำเป็นที่จะต้องกำหนดว่ารัฐธรรมนูญให้อำนาจสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอประเด็นเพิ่มเติมเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติด้วยหรือไม่

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า การให้อำนาจสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอประเด็นเพิ่มเติมเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติไปพร้อมกับร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ๒๕๕๗ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในคำปรารภอีก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภ เป็นดังนี้

คำปรารภ

“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนฤพดินทรสยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่านายกรัฐมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลว่า นับแต่สมเด็จพระบรมปิตุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา การปกครองของประเทศไทยได้ดำรงเจตนารมณ์ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต่อเนื่องมาโดยตลอด แม้ได้มีการยกเลิก แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศใช้รัฐธรรมนูญเพื่อจัดระเบียบการปกครองให้เหมาะสมหลายครั้ง แต่การปกครองก็มิได้มีเสถียรภาพหรือราบรื่นเรียบร้อยเพราะยังคงประสบปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ บางครั้งเป็นวิกฤติทางรัฐธรรมนูญที่หาทางออกไม่ได้ เหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มีผู้ไม่นำพาหรือไม่นับถือยำเกรงกฎหมาย การปกครองบ้านเมือง ทุจริตฉ้อฉลหรือบิดเบือนอำนาจ หรือขาดความตระหนักสำนึกรับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชน จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผล ซึ่งจำเป็นต้องป้องกันและแก้ไขด้วยการปฏิรูปการศึกษาและการบังคับใช้กฎหมาย และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมและจริยธรรม แต่เหตุอีกส่วนหนึ่งเกิดจากกฎหมายการเมืองการปกครองที่ยังไม่เหมาะสมแก่สภาพการณ์บ้านเมืองและกาลสมัย ให้ความสำคัญแก่รูปแบบและวิธีการยิ่งกว่าหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยหรือไม่อาจนำกฎหมายที่มีอยู่มาใช้แก่พฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ในยามวิกฤติที่มีรูปแบบ และวิธีการแตกต่างไปจากเดิมให้ได้ผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ จึงได้บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นหลักในการปกครอง และเป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น โดยได้กำหนด

กลไกเพื่อจัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ด้วยการจัดโครงสร้างของหน้าที่และอำนาจขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ และสัมพันธ์ภาพระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารให้เหมาะสม การให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุจริต เทียบธรรมและมีส่วนในการป้องกันหรือแก้ไขวิกฤติของประเทศตามความจำเป็นและความเหมาะสม การรับรอง ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยให้ชัดเจนและครอบคลุมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยถือว่าการมีสิทธิเสรีภาพเป็นหลัก การจำกัดตัดสิทธิเสรีภาพเป็นข้อยกเว้น แต่การใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เพื่อคุ้มครองส่วนรวม การกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชนเช่นเดียวกับการให้ประชาชนมีหน้าที่ต่อรัฐ การวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และขจัด การทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ และการกำหนดมาตรการป้องกันและบริหารจัดการวิกฤติการณ์ของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนได้กำหนดกลไกอื่น ๆ ตามแนวทางที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ระบุไว้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศตามแนวนโยบายแห่งรัฐและยุทธศาสตร์ชาติซึ่งผู้เข้ามาบริหารประเทศแต่ละคณะจะได้กำหนดนโยบายและวิธีดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป ทั้งยังสร้างกลไกในการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นอย่างร่วมมือร่วมใจกัน รวมตลอดทั้งการลดเงื่อนไขความขัดแย้งเพื่อให้ประเทศมีความสงบสุขบนพื้นฐานของความรู้รักสามัคคีปรองดอง การจะดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ให้ลุล่วงไปได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนทุกภาคส่วนกับหน่วยงานทั้งหลายของรัฐตามแนวทางประชาธิปไตยภายใต้กฎเกณฑ์ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีการปกครองที่เหมาะสมกับสถานการณ์และลักษณะสังคมไทย หลักความสุจริต หลักสิทธิมนุษยชน และหลักธรรมาภิบาล อันจะทำให้สามารถขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอนจนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในการดำเนินการดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้สร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในหลักการและเหตุผลของบทบัญญัติต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงร่างรัฐธรรมนูญและความหมายโดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญด้วยการเสนอแนะข้อควรแก้ไขเพิ่มเติม เมื่อการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ ก็ได้เผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญโดยสรุปในลักษณะที่ประชาชนสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญได้โดยสะดวกและเป็นการทั่วไป และจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพื่อให้ความเห็นชอบแก่ร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ในการนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเสนอประเด็นเพิ่มเติมอีกประเด็นหนึ่งเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันด้วย การออกเสียงประชามติปรากฏผลว่า ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติโดยคะแนนเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นเพิ่มเติมดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติม และได้ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าเป็นการชอบด้วยผลการออกเสียงประชามติแล้วหรือไม่ ซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมข้อความบางส่วนและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการแก้ไขตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้วนั้น **และสง**
ร่างรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา เมื่อต้นเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ **เรียบเรียงแล้ว**
นายกรัฐมนตรีจึงนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้

เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป ทรงพระราชดำริว่าสมควรพระราชทานพระบรมราชานุมัติตามมติของมหาชน

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทย จงมีความสมัครสมานเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะปฏิบัติตามและพิทักษ์รักษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อธำรงคงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยและอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย และนำมาซึ่งความผาสุกสิริสวัสดิ์พิพัฒน์ชัยมงคล อเนกคุณผลสกลเกียรติยศสถาพรแก่อาณาประชาราษฎร์ทั่วสยามรัฐสีมา สมดังพระบรมราชปณิธานปรารถนาทุกประการ เทอญ”

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะอนุกรรมการการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้นำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการยกร่างส่งให้คณะกรรมการทั้งสี่ฉบับ ไปศึกษาและสรุปประเด็นสำคัญหรือไม่

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการยังไม่ได้ดำเนินการประชุมคณะอนุกรรมการ แต่จะนำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการยกร่างส่งให้คณะกรรมการทั้งสี่ฉบับ ไปศึกษาพร้อมจัดทำข้อเสนอแนะสรุปประเด็นสำคัญ และส่งให้คณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีการแสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ได้เพิ่มจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นจำนวน ๒๕๐ คน จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๙ วรรคสอง ให้สอดคล้องกันหรือไม่

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ได้เพิ่มจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นจำนวน ๒๕๐ คน ไม่ได้มีเนื้อหากระทบต่อสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบกับร่างรัฐธรรมนูญได้ผ่านความเห็นชอบจากประชาชนในการออกเสียงประชามติแล้ว จึงไม่อาจแก้ไขข้อความในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๙ วรรคสอง ได้

- ร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๙ วรรคสอง กล่าวถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม เป็นรายฉบับ หากไม่บัญญัติถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ด้วย อาจเกิดปัญหาตามมาได้

- ร่างรัฐธรรมนูญนี้ผ่านความเห็นชอบจากประชาชนในการออกเสียงประชามติแล้ว จึงไม่อาจแก้ไขข้อความในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๙ วรรคสอง ได้ ทั้งนี้ หากมีผู้เห็นแย้งในประเด็นดังกล่าวอาจยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำวินิจฉัยได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๗๙ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงเรื่องความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องจำนวนหรือสถานะของตัวบุคคลซึ่งบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๖๓ ทั้งนี้ ร่างมาตรา ๒๖๓ ได้บัญญัติรับรองให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวัน

ก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไว้แล้ว ดังนั้น ความในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ จึงมีความหมายครอบคลุมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ที่ได้เพิ่มจำนวนสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นจำนวน ๒๕๐ คน แล้ว

ต่อจากนั้น นายปรณ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นลำดับต่อไป

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ยังมีประเด็นที่ค้างพิจารณาว่าจำเป็นต้องมีคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือไม่ ทั้งนี้ อาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้ง ระดับชาติและการออกเสียงประชามติ ส่วนการเลือกตั้งท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่ ควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด แต่การดำเนินการจัดให้มีการ เลือกตั้งให้หน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่โดยตรงเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการไป รวมทั้งการกำหนดอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ถ้ามี) ว่าจะมีความสัมพันธ์ ต่อกันอย่างไร

นายปรณ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า การมีคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดหรือไม่ ยังสัมพันธ์กับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับอำเภอด้วย เนื่องจากใน ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยกร่าง กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับอำเภอ เพื่อดูแลเรื่องการรับสมัครสมาชิก วุฒิสภาในระดับอำเภอ รวมถึงการบริหารจัดการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในพื้นที่ด้วย

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในอดีตไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งก็สามารถจัดการเลือกตั้งได้ ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่และงบประมาณที่เกี่ยวข้อง ไม่เห็นด้วยที่จะให้มีคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัดที่จัดตั้งในลักษณะถาวร แต่อาจให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ ตั้งขึ้นเฉพาะกรณีที่มีการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า การจัดการเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะยังคงให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การจัดการเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นควรให้หน่วยงาน อื่นดำเนินการ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งควรเป็นเพียงผู้ควบคุม (regulator) การจัดการเลือกตั้งเท่านั้น ทั้งนี้ อาจจัดให้มีคณะกรรมการอำนวยการการเลือกตั้งซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากหลายภาคส่วน เช่น ข้าราชการที่เกษียณอายุแล้ว ภาคประชาชน หรือภาคธุรกิจ เป็นต้น ดำเนินการจัดการเลือกตั้งทั้งใน ระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนกลางเข้ามาควบคุมตรวจสอบให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ยิ่งขึ้น

- ปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งใช้บุคลากรจากหน่วยงานอื่นในการจัดการเลือกตั้งซึ่งไม่ แตกต่างจากการจัดการเลือกตั้งโดยกระทรวงมหาดไทยแต่อย่างใด มีเพียงความเป็นอิสระจากรัฐบาลในการ จัดการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมากกว่ากระทรวงมหาดไทยเท่านั้น ทั้งนี้ หน้าที่หลักของ คณะกรรมการการเลือกตั้งในต่างประเทศ คือ การตรวจสอบและวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งบริสุทธิ์ยุติธรรม

หรือไม่ ซึ่งหากนำมาปรับใช้กับประเทศไทยอาจจะทำให้การตรวจสอบการกระทำผิดการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สถิติจำนวนคดีเกี่ยวกับการกระทำผิดการเลือกตั้งที่เข้าสู่การไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีการแข่งขันกันอย่างสูง ดังนั้น จึงยังมีข้อสงสัยว่าการมีคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อจัดการเลือกตั้งและตรวจสอบการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมจะเกิดประสิทธิภาพเพียงใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจตัดอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นออกจากหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยให้ทำหน้าที่เพียงควบคุมดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งรวมถึงยังคงมีอำนาจในการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ (ใบเหลือง) และเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง (ใบแดง) โดยให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการเลือกตั้งท้องถิ่นแทน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการการเลือกตั้งจะตั้งคณะกรรมการอำนวยการเลือกตั้ง โดยมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นประธาน และมีผู้แทนจากทุกภาคส่วน เช่น ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ ซึ่งตั้งแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งเข้ามาดำเนินการจัดการเลือกตั้งก็ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยเรียบร้อย ทั้งนี้ ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอรายชื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้คัดเลือก และมีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบตั้งแต่การรับสมัคร การเสนอตั้งกรรมการประจำหน่วย เป็นต้น ดังนั้น ในทางปฏิบัติผู้จัดการเลือกตั้งคือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตและผู้อำนวยการประจำเขตเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่เพียงควบคุมดูแลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ทั้งนี้ การตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเป็นรูปแบบที่ใช้ทั่วไปในต่างประเทศ เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนกลางไม่สามารถดำเนินการจัดการเลือกตั้งได้เองทั้งหมด

สำหรับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น จะกำหนดให้ปลัดเทศบาลหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ และมีกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะไม่มีอำนาจสืบสวนสอบสวนกรณีการกระทำทุจริตในการเลือกตั้งระดับชาติ แต่ในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังส่งสำนวนการทุจริตเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาอยู่ ดังนั้น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งฉบับนี้ จึงได้ลดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลง โดยตัดอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาสำนวนคดีทุจริตเลือกตั้งออกไปและเหลือเพียงอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งเท่านั้น นอกจากนี้ ยังปรับไม่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรับค่าตอบแทนเป็นรายเดือน โดยจะให้เป็นเบี้ยประชุมเท่านั้น ทั้งนี้ หากไม่ให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ก็เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งการกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็เนื่องจากต้องการให้มีผู้แทนของประชาชนมากำกับดูแลการจัดการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งที่แท้จริง คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขต หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งไม่ใช่

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังนั้น หากไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะเหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้ ให้มีการตั้งคณะผู้ตรวจการเลือกตั้งในส่วนกลางขึ้นเพื่อทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด โดยให้ตั้งจากบุคคลใดก็ได้ แต่ต้องไม่ใช่บุคคลในพื้นที่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การตั้งคณะผู้ตรวจการเลือกตั้งในส่วนกลางขึ้นเพื่อทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด โดยให้ตั้งจากบุคคลใดก็ได้แต่ต้องไม่ใช่บุคคลในพื้นที่ อาจเกิดปัญหาว่าทำให้ไม่มีประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประชาชนในพื้นที่สามารถมีส่วนร่วมตรวจสอบการเลือกตั้งได้จากการเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตหรือกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตหรือกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ เนื่องจากการให้ประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตหรือกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางกรณี ประชาชนอาจมีความรู้ด้านกฎหมายไม่เพียงพอซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสืบสวนสอบสวนคดีเลือกตั้งได้ ทั้งนี้ ในแต่ละอำเภอเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาก็จะมีการตั้งอนุกรรมการประจำอำเภอซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านธุรการการเลือกตั้ง ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งเช่นเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากกำหนดให้มีคณะกรรมการอำนวยการการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจะเหมาะสมหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ปัจจุบันการเลือกตั้งท้องถิ่นมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการเลือกตั้งอยู่แล้ว ซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการอำนวยการการเลือกตั้งต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและมีหน้าที่ดำเนินการจัดการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการการเลือกตั้งท้องถิ่นควรให้เป็นกรรมการอำนวยการการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยตำแหน่งซึ่งตั้งจากข้าราชการในพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ต้องกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง และจ่ายค่าตอบแทนเป็นเบี้ยประชุมแทนการจ่ายเป็นเงินเดือนประจำ นอกจากนี้ ให้คณะกรรมการอำนวยการการเลือกตั้งท้องถิ่นมีอำนาจตั้งคณะกรรมการอำนวยการการเลือกตั้งประจำเขต และมีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นเลขานุการ โดยกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีสิทธิเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตของทุกจังหวัดได้

การออกแบบการจัดการเลือกตั้งในลักษณะดังกล่าว เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่จัดการเลือกตั้งระดับประเทศเท่านั้น ส่วนการจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ อย่างไรก็ตาม ต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นให้ชัดเจนเพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การออกแบบการจัดการเลือกตั้งเพื่อแก้ไขข้อครหาเรื่องความไม่สุจริตของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนั้น ปัญหาได้เกิดจากการพฤติกรรมของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่เพียงอย่างเดียว ส่วนหนึ่งเกิดจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดด้วย ซึ่งทั่วประเทศจะมีเจ้าหน้าที่ประจำ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประมาณหนึ่งพันห้าร้อยคน โดยรูปแบบการทำงานจะแบ่งโครงสร้างภายในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดออกเป็นห้าภารกิจเช่นเดียวกับการแบ่งภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประเด็นสำคัญที่คณะกรรมการควรพิจารณา คือ การจะกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือไม่ จะสามารถตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับระบบการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้หรือไม่ เนื่องจากผู้ที่นำข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การสืบสวนสอบสวนไปให้แก่ฝ่ายการเมืองก็คือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเอง ดังนั้น แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนการทำหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้มีหน้าที่เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งนั้น จึงเป็นการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาที่ไม่ตรงกับสาเหตุของปัญหา ในทางกลับกันการไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็อาจเกิดปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพิ่มมากขึ้นก็เป็นได้ เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะเป็นผู้ทำหน้าที่กำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้อยู่ในกรอบอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กรณีที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อมีคำสั่งย้ายเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไปประจำจังหวัดอื่นได้ ดังนั้น เรื่องการกำหนดสถานะของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรพิจารณาข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบถึงข้อดีและข้อเสียของการจะมีหรือไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด รวมทั้งมาตรการการแก้ไขปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า มิได้หมายความว่าไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพียงแต่ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานโดยให้ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งซึ่งจะลงพื้นที่ในจังหวัดที่รับผิดชอบเฉพาะในช่วงที่จะมีการเลือกตั้งเท่านั้น ส่วนการสรรหาจะใช้วิธีสรรหาบุคคลจากทั่วประเทศ ส่วนการมอบหมายให้บุคคลใดไปทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งในจังหวัดใดจะใช้วิธีจับสลาก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยให้ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งจะสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความไม่สุจริต และความไม่โปร่งใสของเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้หรือไม่ เนื่องจากเจตนารมณ์ของการจัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้ง รวมทั้งปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งในจังหวัดนั้นๆ ด้วย ส่วนแนวคิดเรื่องการมอบหมายให้บุคคลจากนอกพื้นที่ไปตรวจสอบการกระทำผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือประชาชนในพื้นที่ไม่รู้จักรักก็อาจไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร รวมทั้งไม่มีความชำนาญพื้นที่และไม่ทราบพฤติกรรมเล่ห์เหลี่ยมของนักการเมืองในพื้นที่ อาจทำให้ไม่สามารถตรวจสอบ จับกุมผู้กระทำความผิดได้ ดังนั้น ควรแต่งตั้งบุคคลจากนอกพื้นที่ส่วนหนึ่งและในพื้นที่อีกส่วนหนึ่งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในทุกจังหวัด แม้จะแต่งตั้งจากบุคคลภายนอกพื้นที่ก็ตาม ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็จะเป็นผู้ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานอยู่แล้ว หรือกรณีจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญจากในพื้นที่ก็อาจตั้งในรูปคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานขึ้นมาเพื่อช่วยการทำงานก็ได้ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องไปออกแบบกลไกรองรับเพื่อให้สามารถทำงานได้

- มีกรรมการแสดงความไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง เนื่องจากระบบตรวจราชการเป็นระบบที่ไม่มีประสิทธิภาพ ดังเช่นหน่วยงาน

ของรัฐหลายหน่วยงานได้นำระบบตรวจราชการมาใช้แล้วปรากฏผลเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าเป็นระบบที่ล้มเหลวไม่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบอย่างแท้จริง ในทางปฏิบัติรูปแบบการตรวจราชการในหน่วยงานของรัฐต่างๆ ผู้ตรวจราชการจะรับฟังบรรยายสรุปจากหน่วยงานในพื้นที่โดยไม่ตรวจสอบกันอย่างจริงจัง ฉะนั้น ระบบตรวจราชการจึงเป็นระบบที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการตรวจการเลือกตั้ง ส่วนประเด็นที่คณะกรรมการกำลังออกแบบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการทำหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับฝ่ายการเมืองในพื้นที่จนทำให้เกิดข้อครหาถึงความไม่เป็นกลางทางการเมือง จึงออกแบบให้แต่งตั้งบุคคลภายนอกเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่แต่งตั้งจากบุคคลในพื้นที่ทั้งหมดอาจแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรแบ่งภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ชัดเจน เนื่องจากปัจจุบันการทำงานของทั้งสองส่วนมีลักษณะการทำงานเชื่อมโยงกันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างอิสระ ดังนั้น การทำงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งจะให้ลงพื้นที่จังหวัดที่ตนรับผิดชอบเฉพาะในช่วงเวลาสามเดือนที่จะมีการเลือกตั้งเท่านั้น โดยให้มีหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง รวมทั้งกระบวนการจัดการเลือกตั้งและกลไกในการจัดการเลือกตั้งในเขตจังหวัดนั้น กรณีที่มีความจำเป็นต้องย้ายเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก็ให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อมีคำสั่งย้ายบุคคลดังกล่าวไปประจำในจังหวัดอื่นหรือประจำในส่วนกลาง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า บทบาทภารกิจการทำหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภารกิจด้านการตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้ง และการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จากสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินคดีของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้น ควรพิจารณาบทบาทการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ชัดเจน โดยอาจกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่ลักษณะเดียวกับศาลเลือกตั้งโดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบาทและภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สำคัญคือ การจัดการเลือกตั้ง และการป้องกันมิให้มีการทุจริตการเลือกตั้ง แต่องค์ประกอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งถูกออกแบบให้มีหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งในความเป็นจริงผู้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งไม่ใช่คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดถูกออกแบบให้มีหน้าที่กำกับดูแลผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้น แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เป็นผู้ตรวจการทุจริตการเลือกตั้ง ก็ไม่ควรมอบหมายภารกิจในลักษณะอยู่ประจำในจังหวัดนั้น แต่จะลงพื้นที่เฉพาะในช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นสนับสนุนแนวคิดเรื่องการแต่งตั้งบุคคลภายนอกเพื่อไปทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งโดยใช้วิธีจับสลากแทนการพิจารณาหมายเป็นรายบุคคล ว่าเป็นแนวคิดที่จะทำให้ภาพลักษณ์การทำงานเกิดความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม รูปแบบการทำงานของคณะผู้ตรวจการเลือกตั้งควรมีบุคคลในพื้นที่เป็นผู้ช่วยเหลือการทำงานด้วยนั้น โดยอาจแต่งตั้งจากบุคคลในพื้นที่ส่วนหนึ่ง และบุคคลภายนอกอีกส่วนหนึ่งก็ได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ส่วนการทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขึ้นอยู่กับกรอบว่าจะออกแบบอย่างไรให้เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้เข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยการทำงานของคณะผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยอาจออกแบบให้มีการสลับหมุนเวียนการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ประจำ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจากจังหวัดหนึ่งไปปฏิบัติงานในอีกจังหวัดหนึ่ง หรือการให้ข้าราชการจากส่วนราชการอื่นภายในจังหวัดนั้นมาช่วยปฏิบัติราชการในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็เป็นอีกทางออกหนึ่ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า การบรรจุและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เป็นการบรรจุและแต่งตั้งในระดับจังหวัดหรือได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีลักษณะเดียวกับข้าราชการของส่วนราชการอื่น โดยราชการส่วนกลางเป็นผู้ส่งไปประจำในต่างจังหวัด

ประธานกรรมการกล่าวว่า แนวคิดเรื่องการแต่งตั้งคณะผู้ตรวจการเลือกตั้งโดยแต่งตั้งจากบุคคลในพื้นที่ส่วนหนึ่งและบุคคลภายนอกอีกส่วนหนึ่งนั้น อาจกำหนดให้มีการแต่งตั้งบุคคลจากในพื้นที่จำนวนหนึ่งคนและแต่งตั้งบุคคลจากนอกพื้นที่จำนวนสามคนเพื่อเป็นคณะผู้ตรวจการเลือกตั้งโดยเป็นทีมเฉพาะกิจลงไปตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้ง โดยมอบหมายให้ลงพื้นที่เฉพาะที่จะมีการเลือกตั้งในแต่ละครั้งเท่านั้น และควรเปลี่ยนคณะผู้ตรวจสอบการเลือกตั้งชุดใหม่เข้าไปทำหน้าที่ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป เป็นรูปแบบที่คณะกรรมการควรพิจารณา

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า การอภิปรายแสดงความเห็นของที่ประชุมจะให้ความสำคัญกับเรื่องของการจัดการเลือกตั้งมากที่สุด ส่วนตัวเห็นว่าควรให้ความสำคัญกับเรื่องของการตรวจสอบการเลือกตั้งว่าจะมีวิธีดำเนินการอย่างไรเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งที่โปร่งใส สุจริต และเที่ยงธรรม จึงให้น้ำหนักกับเรื่องของการตรวจสอบการเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ ๖๐ ส่วนเรื่องของการจัดการเลือกตั้งให้น้ำหนักคิดเป็นร้อยละ ๔๐ ซึ่งในความเป็นจริงภารกิจด้านการตรวจสอบการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ควรตรวจสอบจากหน่วยงานภายในของคณะกรรมการการเลือกตั้งเอง แต่ควรเป็นการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก หรือตรวจสอบโดยประชาชน นอกจากนั้น ที่ประชุมยังไม่มี การอภิปรายแสดงความเห็นในประเด็นเรื่องวิธีการตรวจสอบการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าควรมีรูปแบบ หรือวิธีการอย่างไร เพื่อนำหลักการไปยกร่างพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เสร็จก่อนแล้ว จึงค่อยกำหนดวิธีการตรวจสอบการเลือกตั้ง เหตุผลที่ต้องพิจารณาโครงสร้างของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก่อน เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ความสำคัญกับเรื่องของการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งแตกต่างกับความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่เห็นว่าเรื่องของการจัดการเลือกตั้งนั้นอาจมอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้จัดการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้ ส่วนประเด็นเรื่องวิธีการจัดการเลือกตั้งจะ ออกแบบอย่างไรเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งไม่สามารถดึงภารกิจดังกล่าวออกมาจากคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ เนื่องจากเป็นภารกิจหลักที่คณะกรรมการการเลือกตั้งคง ไม่ยินยอมให้หน่วยงานของรัฐอื่นมาเป็นผู้ดำเนินการแทนเพราะมีเรื่องของงบประมาณเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น แนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จึงตัดอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในส่วนการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นออกโดยให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอาจเปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการอำนวยการเลือกตั้ง เนื่องจากรูปแบบการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผ่านมาไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

เป็นผู้จัดการเลือกตั้ง ไม่ใช่มอบหมายให้ผู้อื่นเป็นผู้จัดการเลือกตั้งแทน โดยการตั้งคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้มาทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการอยู่ระหว่างการพิจารณาว่าจะออกแบบกลไกใหม่ โดยใช้กลไกเดิมที่คณะกรรมการเลือกตั้งมีอยู่ในปัจจุบันคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้มาทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลความสุจริตของการเลือกตั้ง จากนั้นจึงค่อยมาพิจารณาว่ากระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งจะออกแบบให้ประชาชนได้เข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งอย่างไร หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งจะทำงานเชิงรุกอย่างไร ซึ่งในประเด็นดังกล่าวการบัญญัติหลักการอาจต้องเปลี่ยนกระบวนการทำงานของคณะกรรมการเลือกตั้งโดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนก่อนแล้วจึงจะไปตรวจสอบ หากความปรากฏหรือเป็นที่สงสัยไม่ว่าจะเกิดจากปัจจัยใด ๆ ก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ต้องไปตรวจสอบทันที ไม่ใช่รอให้มีผู้ร้องเรียนดังเช่นในปัจจุบัน หากไม่มีการร้องเรียนภายในสิบห้าวันคณะกรรมการการเลือกตั้งก็จะประกาศรับรองผลการเลือกตั้งก็เท่ากับว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ทำหน้าที่ใดๆ เลย ส่วนแนวคิดเรื่องการตั้งคณะผู้ตรวจสอบการเลือกตั้งจากส่วนกลางก็อาจมีข้อโต้แย้งเรื่องความไว้วางใจในการทำหน้าที่ได้ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวจะต้องพิจารณารายละเอียดอย่างถี่ถ้วนอีกครั้งหนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๕ นาฬิกา

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์